

Didaktika estetické výchovy

Estetická výchova jako cesta k uměleckému dílu

(estetické porozumění a interpretace)

Báseň

Jiří Kolář: Mezi tupci

Alena Karalová, Radek Poláček

8. 3. 2012

Obsah

1. Kontext.....	4
2. Koncepce.....	4
3. Záměr konkrétní lekce	5
4. Kurikulum	5
5. Teoretická část	5
6. Přístupy k textu	6
7. Cíle.....	6
Kognitivní.....	6
Afektivní.....	6
Psychomotorické	6
8. Hodnocení.....	7
9. Způsob uchování informací	7
10. První část lekce – 90 minut	8
Příchod a administrativa (2 min.)	8
Úvod (5 min.)	8
Brainstorming (15 min.)	8
Rozdělení do skupin (2 min.)	9
Využití znalosti rytmu k vlastní tvorbě (30 min.)	9
Reflexe (10 min.).....	10
Výběr předloh pro druhou 90minutovku (2 min.)	10
11. Plán 1. části lekce	11
12. Druhá část lekce – 90 minut.....	14
Příchod a administrativa (2 min.)	14
Úvod (4 min.)	14

Příprava na další činnost (4 min.).....	14
Tvorba kaligramů (20 min.).....	15
Vyvěšení kaligramů, příprava na další činnost (3 min.).....	15
Orffovy nástroje – hudebně dramatická činnost (25 min.).....	15
Úvaha (20 min.).....	15
Reflexe (10 min.).....	16
13. Plán 2. části lekce.....	17
14. Hodnocení jednotlivých aktivit.....	20
Kaligramy.....	20
Úvaha.....	20
15. Zdroje.....	21
Teoretické.....	21
Didaktické.....	21
16. Pomůcky.....	21
17. Pracovní listy.....	22
PRACOVNÍ LIST 1.....	22
PRACOVNÍ LIST 2.....	23
PRACOVNÍ LIST 3.....	24
PRACOVNÍ LIST 4.....	25
PRACOVNÍ LIST 5.....	26
PRACOVNÍ LIST 6.....	27

1. Kontext

Estetická výchova je chápána jako kontext několika předmětů. Rozvíjí kompetence zejména sociální, komunikativní, pracovní a osobnostní. Student by měl být schopen umělecké dílo nejen povrchně přijímat, ale dostat se do jeho hloubky, pochopit jej a vytvořit si na něj vlastní kritický názor. Měl by umět rozlišit estetickou a uměleckou hodnotu uměleckého díla, rozpoznat umělecké dílo od monofunkčních pseudouměleckých produktů, které nás v drtivé většině obklopují.

2. Koncepce

Estetická výchova navazuje na hudební a výtvarnou výchovu na základní škole. Je zařazena do vzdělávací oblasti Umění a kultura. V prvním ročníku je syntézou hudebního a výtvarného oboru a předmět je přímo nazvaný Estetická výchova. Zahrnuje také prvky dramatické výchovy. Ve druhém ročníku si žáci mohou zvolit předmět Výtvarnou výchovu nebo Hudební výchovu dle vlastního zájmu a dispozic. Hodinová dotace je 4 hodiny Estetické výchovy v 1. ročníku a po dvou hodinách Hudební nebo Výtvarné výchovy ve 2. – 4. ročníku.

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Celková dotace vzdělávací oblasti
Umění a kultura	Estetická výchova	4				10
	Hudební výchova*		2	2	2	
	Výtvarná výchova*		2	2	2	

*Ze dvou předmětů si ve druhém ročníku student zvolí jeden.

Lekce básně je určena na začátek druhého pololetí prvního ročníku. Konkrétně se jedná o básně Jiřího Koláře Mezi tupci. Této lekci předcházela obrazový tvar básně (Apollinaire), poté bude následovat výtvarné dílo (zejména koláže a experimenty Jiřího Koláře). Pokud existuje dobrá spolupráce s učitelem Občanské výchovy, lze na téma navázat i v tomto předmětu.

3. Záměr konkrétní lekce

Studenti se už mnohokrát setkali s básní v rámci literatury. Cílem není rozbor nýbrž pochopení obsahu básně, prožití básně, zamyšlení se formou úvahy nad lidskými negativy, využití znalosti k vlastní elementární tvorbě. Lekce je koncipována dvakrát 90 minut.

4. Kurikulum

Akademické – částečně, pouze v úvodu hodiny, teoretická část

Personální – každý si v lekci najde svou silnou stránku a rozvíjí ji

- tvořivá práce s textem – metrytmická stránka, tvořivý sloh, výtvarná stylizace

5. Teoretická část

Jiří Kolář, básník, dramatik, výtvarník a překladatel, se narodil v roce 1914. V čtyřicátých letech se stal členem Skupiny 42. V padesátých letech byl vězněn, publikovat mohl pouze krátce na konci šedesátých let. Do roku 1989 u nás nevydal žádnou knihu. Stal se signatářem Charty 77' a po roce 1979 žil v emigraci v Paříži. Zemřel v Praze v roce 2002. Ve své tvorbě propojil výtvarnou a básnickou oblast. Stal se tvůrcem vizuální poezie. Rozvinul metodu koláže (o tom v dalších hodinách).

Literární skupina 42, do které Jiří Kolář patřil, ve své tvorbě popisuje život obyčejných lidí ve městě, ve světě, který nás utváří, formuje i deformuje. Přestože báseň *Mezi tupci* vznikla v padesátých letech, navazuje na program literární skupiny, která zanikla v roce 1948. Poukazuje na hloupost a slabost mnoha lidí.

Báseň *Mezi tupci* je součástí rozsáhlé knihy *Prométheova játra*. Kniha obsahuje básně, prózu, příběhy a deníkové záznamy z roku 1950. O dva roky později byl text nalezen v bytě literárního teoretika a historika Václava Černého. Jiří Kolář byl zatčen z politických důvodů. Kniha vyšla v samizdatu v roce 1979 a v Torontu v roce 1985. V roce 1990 vyšla poprvé v Československu. Za knihu/sbírku *Prométheova játra* byl v roce 1991 oceněn cenou Jaroslava Seiferta.

6. Přístupy k textu

- analytický – studenti v rámci textu analyzují lidské vlastnosti, myšlenky v textu využívají jako objekty kritického myšlení
- osobní – studenti vnášejí do textu vlastní zkušenosti, text je podněcuje k zamyšlení nad svým chováním
- ztotožnění – studenti uvnitř textu hledají vlastní zkušenost, identifikují se s myšlenkami autora
- performativní – studenti na základě textu vytvářejí vlastní tvorbu, text je inspiruje k vlastnímu vyjádření

7. Cíle

Kognitivní

- Znalost – zarecituje báseň
- Porozumění – vysvětlí obsah básně
- Aplikace – téma aplikuje na současnost
- Analýza – ukáže, jak autor porovnal člověka a zvíře
- Syntéza – vytvoří vlastní představu lidské hlouposti
- Hodnocení – obhájí nebo vyvrátí autorovo tvrzení

Afektivní

- Vnímání – vnímá postoj autora
- Reagování – reaguje na autorovo tvrzení na základě vlastní zkušenosti
- Hodnocení – vyjádří svůj postoj
- Organizace a uspořádání hodnot – předložíme studentovi nejen báseň jako text, ale dovedeme ho ke skutečným hodnotám (kritický postoj k hlouposti atd.)

Psychomotorické

- Nápodoba – studenti se inspirují kaligramy od Appolinaira
- Manipulace – studenti používají Orffovy nástroje
- Přesnost – studenti přesně obkreslují textem obrázkové šablony; používají Orffovy nástroje v adekvátních místech básně
- Naturalizace (přizpůsobení) – studenti použijí Orffovy nástroje a báseň v netradiční rovině (nástroje doprovází verše, text vepsán do obrazce)

8. Hodnocení

- Formativní – velmi často, v průběhu téměř všech činností, učitel prochází mezi studenty, slovně hodnotí a koriguje jejich činnost (tvorba kaligramů, tvorba básně)
- Sumativní – na konci dvou činností bodové ohodnocení a známky, v průběhu 180 minutové lekce získají studenti 2 známky
- Deskriptivní hodnotící jazyk – souvisí s formativním hodnocením v průběhu činností, učitel popisuje jednotlivé fáze práce studentů a pomáhá jim, respektive je nasměřuje

9. Způsob uchování informací

- Studenti mají v sešitu napsanou svou báseň i úvahu
- Dále mají v sešitě základní fakta (básník, roky narození a úmrtí, název básně, literární skupina)
- Zůstane jim pracovní list s básní

10. První část lekce – 90 minut

V prvních 90 minutách budou studenti přemýšlet o obsahu básně, nad aktuálností textu. Dále budou tvořit ve skupinách v duchu dramatické výchovy vlastní báseň, respektive přetvářet báseň Jiřího Koláře. Povedeme je k tomu, aby sami pochopili obsah básně, nadčasovost textu a jeho aktuálnost.

Příchod a administrativa (2 min.)

Úvod (5 min.)

Na začátku vyučování studentům přiblížíme plán obou 90minutových lekcí. Jiřího Koláře představíme jako básníka a výtvarníka. Stručně představíme Skupinu 42 a její program. Do sešitu si zapíší studenti jméno básníka, roky narození a úmrtí, název básně a literární skupinu.

Brainstorming (15 min.)

Brainstorming bude založený na otázkách: **Co mohlo lidi deformovat v době ztráty nesvobody v padesátých letech? Jak se nesvoboda a strach projeví na jejich chování a hodnotách? Kdo se dostával k moci? Jaké svědomí měli tito lidé?** Žáci budou mít 2 minuty na přemýšlení.

Všechny nápady studentů učitel heslovitě zapisuje na tabuli. Studenti mohou být relativně vzdáleni tématu vzhledem ke svému věku. Je dobře, že zpočátku nebudou básní ovlivněni. Mohlo by to omezovat jejich osobní názory.

Na projektoru bude během této části hodiny slide s textem:

Z programu Skupiny 42

městská periferie, továrny, život obyčejných pracujících lidí

... právě toto, nikoli opěvovaný a heroizovaný venkov, je světem, v němž v moderní době lidé převážně žijí. Světem, který nás utváří, formuje a **deformuje**.

Po 2 minutách studenti sdělí své podněty, které učitel napíše heslovitě na tabuli.

Přečtení básně (2 min.) (záměrně až po brainstormingu, aby nebylo přemýšlení studentů jednoznačně ovlivněno).

Diskuse (20 min.)

Po přečtení básně následuje diskuse. Body, které jsou napsány na tabuli, by se měly propojit s tím, co popsal Jiří Kolář v básni. Pokud se tyto body liší od obsahu básně, musí učitel nenápadně studenty nasměrovat k tématu básně. Nejlépe formou sokratovského dialogu, otevřenými otázkami zaměřenými na vyšší kognitivní procesy.

Typy otázek

- Co znamená být tupý?
- Znamená tupý nebýt chytrý? Souvisí spolu tyto dvě vlastnosti? Pokud ano, jak?
- Jak poznáte tupého člověka?
- Díky čemu se člověk stává sobeckým a bezohledným?
- Jak si představujete nesvobodu?
- Pokud dnes existuje nesvoboda, je jiná než v době komunistického režimu?

Rozdělení do skupin (2 min.)

Studenti se rozdělí do 4 skupin po 6.

Využití znalosti rytmu k vlastní tvorbě (30 min.)

- rozdělení do 4 skupin po 6 studentech
- studenti budou mít papíry, propisky, nůžky
- studenti dostanou na papírech napsaný text básně Jiřího Koláře větším písmem (18 Times), bez diakritiky a velkých písmen
- rozstříhají ji na jednotlivá slova
- doporučíme jim, aby roztřídili slova s lichým a sudým počtem slabik
- slova mohou používat i v jiných tvarech
- mohou použít max. 10 nových slov
- hledají rýmy
- snaží se vytvořit vlastní báseň, nemusí použít všechna slova
- vytvořenou báseň si každý přepíše do svého sešitu

Na konci této činnosti rozdáme studentům hodnotící list s dotazy:

- Byli všichni členové skupiny stejně aktivní?
- Kolik členů skupiny nepracovalo naplno?
- Měli jste hodně rozdílné nápady?
- Rozdělili jste si práci do menších skupin?
- Měli jste ve skupině vůdčí osobnost?
- Jste spokojeni s výsledkem práce?

Hodnoticí list neslouží jako podklad pro známkování, nýbrž jako sebereflexe pro studenty a zpětná vazba pro učitele.

Reflexe (10 min.)

Studenti formulují myšlenky, které chtěl sdělit autor básně. Hledají a prezentují pozitiva a negativa, na které chtěl autor poukázat. Popisují nadčasovost textu, jeho platnost v minulosti i dnes. Hledají paralely s jiným autory jak básní tak písní (např. V+W, Ezopovy bajky). Není nezajímavé, že Jiří Kolář přeložil Ezopovy bajky.

Výběr předloh pro druhou 90minutovku (2 min.)

Studentům necháme kolovat papíry s obrysy, na které se podepíší, abychom věděli, kolik kterých máme ofotit. Obrysy budou silně zvýrazněné, aby byly vidět skrz další slabý kancelářský nebo pauzovací papír, na který budou studenti vpisovat verše vytvořené básně.

11. Plán 1. části lekce

ČAS	AKTIVITA	CÍL	CO SE DĚJĚ	INSTRUKCE	POMŮCKY
2 min.	Příchod a administrativa.	Začátek hodiny.	Příchod do třídy, zápis do třídnice.	Posaďte se.	
5 min.	Seznámení s náplní hodiny. Zápis do sešitu.	Studenti se seznámí s tématem následující lekce, povzbudíme je k aktivnímu zapojení do výuky.	Učitel vysvětluje náplň hodiny. Studenti píšou do sešitu základní fakta.	V dalších třech hodinách naší EV se budeme zabývat básní Jiřího Koláře Mezi tupci. Zapište si do sešitu.	Sešit, psací potřeby.
15 min.	Brainstorming.	Samostatné zamyšlení nad tématem, uspořádání znalostí.	Žáci 2 minuty samostatně přemýšlí, poté se podělí o své nápady s učitelem a třídou, učitel zapiše nápady a poznatky heslovitě na tabuli. Učitel evokuje studenty otázkami.	Zamyslete se nad tématem nesvobody v padesátých letech. Řekněte nám svůj názor.	Tabule, fix, projektor.

2 min.	Přečtení básně.	Nahlas přečíst básně.	Báseň přečte jeden student.	Přečti báseň.	Pracovní list 1.
20 min.	Diskuse.	Studenti hlouběji pochopí hlavní myšlenku básně a převedou do současného světa.	Studenti prezentují své názory na základě vlastní zkušenosti. Vedeme je k přemýšlení pomocí otázek a konfrontace.	Diskutujte o hlavních myšlenkách básně Jiřího Koláře.	Pracovní list 1.
2 min.	Rozdělení studentů do skupin.	Studenti vytvoří 4 skupiny.	Vytváření skupin (jediné kritérium je počet).	Rozdělte se do 4 skupin po 6.	
30 min.	Využití znalosti rytmu k vlastní tvorbě.	Vytvořit vlastní básně pomocí kombinací slov z básně Jiřího Koláře.	Studenti rozstříhají básně Jiřího Koláře a přeskládají slova dle rýmů a počtu slabik.	Rozstříhejte slova básně a použijte je k vytvoření nové. Můžete slova použít v jiných tvarech a použít max. 10 nových slov.	Papír, psací potřeby, nůžky, pracovní list 2.
10 min.	Reflexe.	Uvědomění si nadčasovosti textu, jeho významu, srovnání s jinými díly.	Studenti poukazují na pozitiva textu, konfrontují své názory se spolužáky.	Sdělte nám své názory na poslání básně, ať pozitivní nebo negativní pohledy.	Pracovní list 1.
2 min.	Výběr pracovních listů na příští	Studenti si vyberou 1 ze 4 pracovních	Student si prohlédne pracovní listy a na	Podepište se na jeden pracovní list, který	Pracovní listy 3–6.

	hodinu.	listů.	jeden se podepíše.	použijete příští hodinu.	
2 min.	Časová rezerva.				

12. Druhá část lekce – 90 minut

Ve druhé části lekce propojíme poezii s hudbou a výtvarným uměním. Tato činnost přesně odpovídá koncepci 1. ročníku předmětu Estetická výchova, ve kterém mají studenti prožít hudební i výtvarnou výchovu a rozhodnout se, ve kterém předmětu budou pokračovat ve druhém ročníku. Studenti budou navazovat na činnosti, které si už částečně osvojili v minulých lekcích. Orffovy nástroje budou méně náročnou činností, proto budou zařazeny mezi výtvarnou činnost a úvahu. Ve výtvarné činnosti naváží na elementární kaligramy, které studenti tvořili během lekce o Apollinairovi. V průběhu druhé části lekce opět budou přemýšlet o obsahu básně, napíší krátkou úvahu.

Příchod a administrativa (2 min.)

Úvod (4 min.)

Na začátku druhé lekce po zapsání do třídní knihy krátce shrneme, co jsme dělali minulou hodinu a studentům sdělíme obsah hodiny následující. Přečteme opět báseň Jiřího Koláře Mezi tupci.

Příprava na další činnost (4 min.)

Ukážeme studentům na projektoru příklady kaligramů G. Apollinaira. Každý si sám přečte báseň, kterou tvořil se skupinou. Studenti si rozdají ofocené šablony, které si vybrali minulou hodinu a bílé středně průsvitné papíry A4. Příklad kaligramu G. Apollinaira na projektoru:

S
A
LUT
M
O N
D E
DONT
JE SUIS
LA LAN
GUE É
LOQUEN
TE QUESA
BOUCHE
O PARIS
TIRE ET TIRERA
T O U JOURS
AUX A L
LEM ANDS
(originální francouzská verze)

B
U
O
ZDRAV
S
V E
T E
JEHOZ
JA JSEM
VÝMLUVNÍM
JAZYKEM
KTERÝ TVÁ
ÚSTA
Ó PARÍZI
VYPLAZUJI A BUDOU
VYDLAZOVAT
VEČ NĚ
NAN EMCE
(převédeno do češtiny)

Tvorba kaligramů (20 min.)

Každý ze studentů vytvoří kaligram básně. Je možné slovy kopírovat obrysy nebo vyplnit celý prostor předlohy. 20 minut je dostatečná časová dotace. Studenti by měli chvíli přemýšlet, aby si vytvořili relativně konkrétní představu. Možná budou o to více překvapeni zcela jiným výsledkem své práce. Mohou využít různých variant písma (velká, malá, tiskací, psací), dále techniku perokresby, tužky.

Vyvěšení kaligramů, příprava na další činnost (3 min.)

Studenti vyvěsí kaligramy, nebo je položí na určené místo ve třídě. Po tvorbě kaligramů následuje hudebně-dramatická činnost. Osmi studentům rozdáme Orffovy nástroje:

- dvoje dřívka
- 2 bubínky s paličkou
- dřevěný blok
- triangel
- tamburína
- činelky

Orffovy nástroje – hudebně dramatická činnost (25 min.)

Učitel bude sedět u klavíru. Je velmi účelné a poměrně snadné podpořit atmosféru básně několika zajímavými akordy (pokud by učitel na klavír nehrál, může tak učinit i na kytaru). Je nutné zvolit větší harmonickou pestrost, nikoliv jen durové nebo mollové akordy, a použít je střídavě jen v textově zajímavých místech. Jedna z dalších hodin bude věnována baroku. Tuto činnost zopakujeme a názorně si „vyzkoušíme“ afektovou teorii a rétorické figury, které mají v baroku stěžejní význam. Pocity, nálady, afekty lze vyjádřit nekonečně mnoha způsoby na jakýkoli nástroj. U klavíru například volbou správné harmonie, u Orffových nástrojů rytmicky a dynamicky.

Studenti si nástroje vystřídají ve 3 skupinách po 8. Recitace básně se rozdělí mezi 3 studenty (části Žít, Nepomůže, Řekni). Nelze rozdat více nástrojů a zvukově výrazné nástroje rozdat duplicitně, aby nezanikla recitace. Příliš mnoho nástrojů by mohlo způsobit zmatek. Zbýlých 13 studentů bude poslouchat své spolužáky. Volba prvních 8 studentů bude dobrovolná, kdo se dříve přihlásí o který nástroj.

Úvaha (20 min.)

Následuje úvaha v rozsahu cca 120 slov. Studenti prošli několika činnostmi a do hloubky mohli prožít báseň Jiřího Koláře. Přetvořili ji, výtvarně vyjádřili, zhudebnili, prošli diskuzí.

- na prvním pracovním listu jsou podtržená slova: **slovo, oheň, zbraň, pokora, odříkání**

- každý si vybere jedno slovo
- co slovo (oheň, zbraň, pokora, odříkání) znamená mezi přemýšlejícími a zodpovědnými lidmi?
- co znamená mezi tupci? Jak souvisí s hloupostí zodpovědnost a svědomí?
- v čem je slovo, o kterém píší, aktuální v tom smyslu, když se dostane od zodpovědných lidí mezi tupce?
- důležitá je věcnost, argumenty, názorný příklad.

Reflexe (10 min.)

Na konci lekce by si studenti měli uvědomit, jak k sobě mají blízko poezie, výtvarné umění a hudba. Studenti shrnují, mezi kterými obory viděli největší blízkost (nálada nebo obsah veršů – kaligramy – rytmicko-harmonický doprovod). Mohou uvádět příklady poezie, u které mají určitou představu výtvarného nebo hudebního ztvárnění. Nejedná se pouze o artificální hudbu (toto je důležité studentům zdůraznit). Většina z nich poslouchá zejména hudbu nonartificiální. Přestože ji zařadíme v ŠVP až do posledního ročníku studia, nesmíme se jí vyhýbat i dříve. Stejně tak u výtvarného umění jde o komiks, karikaturu atd.

Studenti poznali básně Jiřího Koláře z několika pohledů a tyto zkušenosti (propojení Hv, Vv, dram., lit.) využijí v dalších hodinách. Obsah básně vyjádřený hudebně (barokní afektová teorie – pocity, afekty, nálady), výtvarné dílo Jiřího Koláře (koláže, experimenty), zhudebněné básně (písně) a mnoho dalších.

DŮLEŽITÉ: Studenti sami mohou navrhnout nápady pro další hodiny. Společně s učitelem mohou i mimo ŠVP věnovat hodiny činností, které jakýmkoli způsobem navazují na dnešní i minulé lekce. Učitel může pouze usměrňovat, korigovat a doplňovat aktivity studentů.

13. Plán 2. části lekce

ČAS	AKTIVITA	CÍL	CO SE DĚJĚ	INSTRUKCE	POMŮCKY
2 min.	Příchod a administrativa.	Začátek hodiny.	Příchod do třídy, zápis do třídnice.	Posaďte se.	
4 min.	Shrnutí obsahu první části lekce.	Studenti si uvědomí, na co budou v druhé části lekce navazovat.	Studenti opakují stručně obsah minulé hodiny.	Stručně shrňte minulou hodinu.	
4 min.	Rozdání ofocených předloh dle výběru studentů a středně průsvitných papírů.	Příprava studentů k další činnosti. Ukázat studentům příklady kaligramů.	Studenti si rozdávají pomůcky. Sledují na projektoru kaligramy. Každý si sám přečte znovu báseň, kterou tvořil ve skupině.	Rozdejte si předlohy, které jste si vybrali minulou hodinu a jeden čistý papír. Podívejte se na kaligramy na projektoru. Přečtěte si vaši báseň.	Tužka, pracovní listy 3–6, papír A4 středně průsvitný, projektor.
20 min.	Výtvarná stylizace. Tvorba kaligramů.	Pomocí šablony a textu básně student vytvoří vlastní kaligram.	Studenti pomocí předlohy tvoří kaligramy z textů vlastní básně.	Vytvořte kaligram z vlastní básně. Nemáte žádná omezení.	Tužka, pero, pracovní listy 3–6, papír A4 středně průsvitný.

3 min.	Vyvěšení kaligramů, rozdání nástrojů, přestavba židlí ve třídě (u klavíru).	Student se připraví na další činnost.	Studenti si rozdělují nástroje a rozestavují ke klavíru podle rozdělených skupin.	Prvních 8 studentů si vybere jeden z těchto nástrojů.	Orffovy nástroje.
25 min.	Hudebně-dramatická činnost. Využití Orffových nástrojů při recitaci.	Studenti zarecitují báseň a doprovodí ji na rytmické nástroje.	Studenti recitují a hrají na Orffovy nástroje. Učitel může pomáhat názornou ukázkou na nástroje a sám doprovází harmonicky na klavír.	Nástrojem, který držíte, zkuste vytvořit náladu veršů, které si vyberete.	Orffovy nástroje, klavír.
20 min.	Úvaha.	Kritické myšlení.	Studenti píší úvahu na zvolené téma – vybrané slovo z básně, jeho význam.	Vyberte si jedno z pěti slov: slovo, oheň, zbraň, pokora, odříkání. Napište krátkou úvahu (motivační ukázky viz výše).	Psací potřeby, sešit.
10 min.	Reflexe.	Student si uvědomuje propojení mezi Hv, Vv, lit., dram.	Studenti prezentují své názory, pocity.	Řekněte, co Vám bylo bližší. Výtvarné ztvárnění básně nebo hudební stylizace? Proč?	

2 min.	Časová rezerva.				
--------	--------------------	--	--	--	--

14. Hodnocení jednotlivých aktivit

Kaligramy

- přesnost, pečlivost (60%)
- úprava písma (40%)
- bonus za zvláštní nápad (až +40%)

100–90% – 1

89–70% – 2

69–50% – 3

49–35% – 4

34% a méně – 5

Úvaha

- věrohodnost, argumentace, kreativita (60%)
- stylistika (35%)
- pravopis (5%)

100–90% – 1

89–70% – 2

69–50% – 3

49–35% – 4

34% a méně – 5

15. Zdroje

Teoretické

- Vašíčková, Eva – Pohorský Miloš (ed.): Malý slovníček českých autorů (Praha 1990).
- Pešat, Zdeněk – Petrová, Eva: Skupina 42. Antologie (Brno 2000).
- <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=22>

Didaktické

- Kasíková, Hana: Kooperativní učení, kooperativní škola (Praha 1997).
 - inspirace – hodnotící list
- Beránková, Eva: Tvořivá hra jako cesta k pochopení literárního textu (Plzeň 2002).
 - inspirace – hra Využití znalosti rytmu k vlastní tvorbě
- Pivoňková, Radka: Hudební hra a její význam pro hudební vnímání (Brno 2007, diplomová práce PF MU, katedra hudební výchovy).
 - inspirace (návod) – užití Orffových nástrojů, vyjadřovací hudebně-prostředky

16. Pomůcky

- psací potřeby (propiska, pero a tužka)
- sešit
- středně průsvitný papír A4
- nůžky
- papír na psaní úvahy
- projektor
- tabule a fix
- Orffovy nástroje (viz výše)
- pracovní listy (viz níž)

17. Pracovní listy

PRACOVNÍ LIST 1

Jiří Kolář

Mezi tupci

Žít mezi tupci
je daleko těžší
nežli žít se zvěří
Zvěř odhání oheň
zbraň i slovo
se zvířaty lze žít
v pokoře a odříkání
v ochočení sebe sama
ale s tupcem
a mezi tupci?
Nepomůže nic
Zde slovo není slovem
oheň není ohněm
zbraň není zbraní
pokora pokorou
odříkání odříkáním není
mezi tupci jsi stále sám
a co děsivějšího
stáváš se zvolna
chtěj nechtěj jedním z nich
Řekni tupci
že život je něco jiného
než pohodlí
že je to neustálý boj
tím plnější čím těžší
že radost
je podmíněna námahou
láska čistotou
pravda samozřejmostí
smutek opravdovostí
že ptá-li se na člověka
musí se ptát na tajemství
že hledí-li na sebe
nevidí nic
nechá-li duši stranou

Pane zachraň mne!

(Prométheova játra, 1950; 2000)

PRACOVNÍ LIST 2

žít mezi tupci je daleko těžší nežli žít se zvířím zvíř odhání
oheň zbraň i slovo se zvířaty lze žít v pokoře a odříkání
v ohočení sebe sama ale s tupcem a mezi tupci nepomůže nic
zde slovo není slovem oheň není ohněm zbraň není zbraní
pokora pokorou odříkání odříkáním není mezi tupci jsi stále
sám a co děsivějšího stáváš se zvolna chtěj nechtěj jedním
z nich řekni tupci že život je něco jiného než pohodlí že je to
neustálý boj tím plnější čím těžší že radost je podmíněna
námahou láska čistotou pravda samozřejmostí smutek
opravdovostí že ptá-li se na člověka musí se ptát na tajemství
že hledí-li na sebe nevidí nic nechá-li duši stranou

PRACOVNÍ LIST 3

PRACOVNÍ LIST 4

PRACOVNÍ LIST 5

PRACOVNÍ LIST 6

